

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут людини
Кафедра спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
_____ (О. Б. Жильцов)
« _____ » _____ 2018 р.

ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Навчальна

для студентів

спеціальності	016 Спеціальна освіта (шифр і назва спеціальності (тей))
освітнього рівня	першого (бакалаврського) (назва освітнього рівня, ОКР)
освітньої програми	016.00.01 Логопедія (шифр і назва освітньої програми)
спеціалізації (за наявності)	_____ (назва спеціалізації)

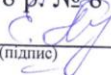
Київ – 2018

Розробники:

Бабич Наталія Миколаївна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти;
Тичина Катерина Олександрівна, старший викладач кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти.

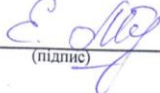
Програму навчальної практики розглянуто і затверджено на засіданні кафедри (циклової комісії) спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти

Протокол від 30.08. 2018 р. № 8

Завідувач кафедри (підпис) (О. В. Мартинчук)

Програму навчальної практики погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми 016.00.01 Логопедія)
(назва освітньої програми)

30. 08. 20 18 р.

Керівник освітньої програми (підпис) (О. В. Мартинчук)

Програму навчальної практики перевірено

03. 09. 20 18 р.

Заступник директора/декана (підпис) (Р. О. Павлюк)

1. Опис навчальної практики

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид практики	навчальна	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	3/90	
Курс	2	
Семестр	3	
Кількість змістових модулів з розподілом:	-	
Обсяг кредитів	3	
Обсяг годин, в тому числі:	90	
Форма семестрового контролю	ПМК	

2. Мета та завдання навчальної практики

Мета – ознайомити студентів-практикантів зі специфікою діяльності закладів загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання; умовами і способами організації освітнього процесу в інклюзивних класах; формувати уявлення у здобувачів щодо сфери діяльності асистента вчителя та визначення актуальних завдань навчально-виховної та корекційно-розвивальної роботи з дитиною з ООП.

Завдання:

- формувати загальні компетентності: світоглядну, громадянську, комунікативну, міжособистісну взаємодію, інформаційно-комунікаційну, креативну, аналітичну, науково-дослідну, самоосвітню;
- формувати фахові компетентності: організаційну, теоретико-методологічну, психолого-педагогічну, методичну, спеціально-педагогічну, спеціально-методичну, медико-біологічну, психолінгвістичну, проектувальну, діагностико-корекційну, консультативну, логодіагностичну, логокорекційну, деонтологічну.

Результати навчання під час проходження навчальної практики:

- уміти демонструвати знання теоретичних засад загальної та спеціальної педагогіки; розуміти особливості та закономірності розвитку дітей молодшого шкільного віку з особливими освітніми потребами;
- володіти базовими знаннями зі спеціальної психології для налаштування міжособистісної взаємодії в дитячому колективі та професійному колі; розуміти особливості розвитку у дітей з різними освітніми потребами;
- знати і розуміти психологічні особливості розвитку дітей з різними освітніми потребами: психічної та особистісної сфер дітей означеної категорії;

- уміти демонструвати базові знання щодо методів, прийомів та методик оцінки розвитку та особливих потреб; здійснити адекватний підбір діагностичного інструментарію в конкретній ситуації;
- знати і розуміти анатомо-фізіологічні та психофізіологічні основи мовленнєвої діяльності; уміти визначити стан сформованості мовлення;
- уміти здійснювати психолого-педагогічну та логопедичну діагностику просодичної складової мовлення дітей молодшого шкільного віку з порушеннями мовлення, аналізувати, узагальнювати та інтегрувати результати діагностування у складання логопедичного висновку;
- уміти демонструвати на базовому рівні знання та уміння здійснювати вибір технологій розвитку комунікативних навичок у дітей молодшого шкільного віку з особливими освітніми потребами;
- уміти працювати самостійно (виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань) та в групі (у процесі виконання завдань під час педагогічної практики);
- демонструвати культуру у професійному та педагогічному колективі, застосовувати емоційний інтелект у професійних ситуаціях пов'язаних із специфікою роботи корекційного педагога, долати стереотипне мислення щодо осіб з інвалідністю.

Посада: асистент вчителя

База практики: заклади загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання міста Києва

Практичні завдання навчальної практики:

1. Скласти індивідуальний план роботи студента-практиканта.
2. Вивчити і описати умови діяльності асистента вчителя у закладі загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання (ознайомлення з документацією асистента вчителя, посадовими обов'язками та організацією корекційно-розвивального процесу, особливостями професійного співробітництва команди супроводу дитини з ООП).
3. Вивчити і проаналізувати види планування навчальної та корекційно-розвивальної роботи в закладі загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання.
4. Вивчити і проаналізувати освітнє середовище закладу загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання відповідно до системного підходу (ресурси середовища: доступність матеріалів відповідно до віку та рівня розвитку дитини, наявність навчальних осередків для організації корекційно-розвивальної роботи, ефективність використання площі та її функціональність тощо).
5. Вивчити особливості взаємодії вчителя та асистента вчителя з командою супроводу при написанні індивідуальної програми розвитку для дитини з ООП.

6. Вивчити інформаційні матеріали взаємодії батьків дітей з особливими освітніми потребами та педагогічного колективу в закладі загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання (інформаційні стенди, буклети, постери тощо).
7. Вивчити і проаналізувати індивідуальну програму розвитку однієї дитини молодшого шкільного віку з ООП.
8. Провести логопедичне обстеження просодичної складової мовлення дитини молодшого шкільного віку з ООП (добір дидактичного матеріалу).
9. Провести одне корекційно-розвивальне заняття з дитиною з ООП, спрямоване на формування однієї із сфер навчальної діяльності дитини відповідно до ІПР.
10. Аналіз проведення 1 заняття одnogрупника (аналіз за схемою).
11. Оформити звітну документацію та презентацію.

Звітна документація:

1. Індивідуальний план студента-практиканта.
2. Щоденник проходження навчальної практики.
3. Заповнена індивідуальна картка обстеження мовлення (просодична складова) дитини молодшого шкільного віку з ООП.
4. Конспект корекційної-розвивального заняття з дитиною з ООП спрямованого на формування однієї зі сфер навчальної діяльності дитини відповідно до ІПР.
5. Звіт про проходження навчальної практики.
6. Характеристика на студента з місця проходження практики (заповнюється керівником від бази практики, з підписом та мокрою печаткою).
7. Презентація результатів проходження навчальної практики студентів-практикантів на звітній конференції.

3. Критерії оцінювання практики:

Практичні завдання практики	Форма звітності	Критерії оцінювання
Скласти індивідуальний план роботи студента-практиканта	Індивідуальний план студента-практиканта. Додаток Б	5 балів Здатність раціонально планувати і виважено розподіляти час – 2 бали, здатність координувати і контролювати власну професійну діяльність – 2 бали, бали, здатність до грамотного (без орфографічних пунктуаційних та стилістичних помилок оформлення документу – 1 бал.
Вивчити і описати умови діяльності асистента вчителя у закладі загальної середньої освіти з інклюзивною формою	Щоденник проходження навчальної практики	5 балів Здатність до ефективної міжособистісної взаємодії під час отримання інформації – 2 бали,

навчання	Додаток В.1 Додаток В.2	здатність аналізувати та узагальнювати отриману інформацію – 2 бали, здатність до грамотної (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентації матеріалу – 1 бал.
Вивчити і проаналізувати види планування навчальної та корекційно-розвивальної роботи в закладі загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання	Щоденник проходження навчальної практики Додаток В.1 Додаток В.2	5 балів Здатність до ефективної міжособистісної взаємодії під час отримання інформації – 2 бали, здатність аналізувати та узагальнювати отриману інформацію – 2 бали, здатність до грамотної (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентації матеріалу – 1 бал.
Вивчити і проаналізувати освітнє середовище закладу загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання відповідно до системного підходу	Щоденник проходження навчальної практики Додаток В.1 Додаток В.2	5 балів Здатність до ефективної міжособистісної взаємодії під час отримання інформації – 2 бали, здатність аналізувати та узагальнювати отриману інформацію – 2 бали, здатність до грамотної (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентації матеріалу – 1 бал.
Вивчити особливості взаємодії вчителя та асистента вчителя з командою супроводу при написанні індивідуальної програми розвитку для дитини з ООП.	Щоденник проходження навчальної практики Додаток В.1 Додаток В.2	5 балів Здатність до ефективної міжособистісної взаємодії під час отримання інформації – 2 бали, здатність аналізувати та узагальнювати отриману інформацію – 2 бали, здатність до грамотної (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентації матеріалу – 1 бал.
Вивчити інформаційні матеріали взаємодії батьків дітей з особливими освітніми потребами та педагогічного колективу в закладі загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання (інформаційні стенди, буклети, постери тощо).	Щоденник проходження навчальної практики Додаток В.1 Додаток В.2	10 балів Здатність до ефективної міжособистісної взаємодії під час отримання інформації – 4 бали, здатність аналізувати та узагальнювати отриману інформацію – 5 балів, здатність до грамотної (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентації матеріалу – 1 бал.
Вивчити і проаналізувати індивідуальну програму розвитку однієї дитини молодшого шкільного віку з ООП.	Щоденник проходження навчальної практики Додаток В.1	10 балів Здатність до ефективної міжособистісної взаємодії під час отримання інформації – 4 бали, здатність аналізувати та узагальнювати отриману інформацію –

	Додаток В.2	5 балів, здатність до грамотної (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентації матеріалу – 1 бал.
Провести логопедичне обстеження просодичної складової мовлення дитини молодшого шкільного віку з ООП (добір дидактичного матеріалу).	Картка обстеження мовлення дитини Додаток Д	10 балів Здатність методично правильно та креативно підходити до підбору діагностичного інструментарію – 3 балів; здатність до логічного структурування дидактичного матеріалу – 2 бали, здатність раціонально планувати і виважено розподіляти час – 3 бали, здатність до грамотного (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) і творчого оформлення документу – 2 балів.
Провести одне корекційно-розвивальне заняття з дитиною з ООП, спрямоване на формування однієї із сфер навчальної діяльності дитини відповідно до ІПР.	Конспект корекційно-розвивального заняття Додаток Ж	25 балів Здатність методично правильно та креативно підходити до підбору і використання матеріалу – 5 балів; здатність до логічного структурування дидактичного матеріалу – 5 балів, здатність раціонально планувати і виважено розподіляти час – 10 балів, здатність до грамотного (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) і творчого оформлення документу – 5 балів.
Аналіз проведення 1 заняття одnogрупника (аналіз за схемою).	Щоденник Зразок аналізу Додаток З	10 балів Здатність критично ставитись до діяльності своїх колег – 4 бали, здатність аналізувати та узагальнювати отриману інформацію – 5 балів, здатність до грамотної (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентації матеріалу – 1 бал.
Оформити звітну документацію та презентацію.	Звітна документація, презентація Додаток К Додаток Л	10 балів Здатність до творчої презентації власної практичної діяльності – 2 бали; здатність до аналізу і логічного структурування матеріалу – 2 бали; здатність до рефлексії та ініціативи під час презентації – 3 бали; здатність продемонструвати розвиток власного професіоналізму в галузі спеціальної освіти – 2 бали; здатність до грамотної (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентації матеріалу – 1 бал.
		<i>Разом: 100 балів</i>

ДОДАТКИ

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут людини
Кафедра спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти

Документація
навчальної практики

студента _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Курсу, групи _____
(шифр і назва освітньої програми)

Спеціальності 016 Спеціальна освіта, освітньої програми 016.00.01 Логопедія

Київ – 20__

**Індивідуальний план
проходження навчальної практики**

Дата	Практичні завдання практики	Підпис керівника

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут людини
Кафедра спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти

ЩОДЕННИК

навчальної практики

студента _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Курсу, групи _____
(шифр і назва освітньої програми)

Спеціальності 016 Спеціальна освіта, освітньої програми 016.00.01 Логопедія

Київ – 20__

Дата	Практичні завдання практики	Опис виконання	Самоаналіз

Примітка. Записи студента-практиканта про всі види діяльності протягом усього періоду проходження практики відображаються в щоденнику (умови діяльності асистента вчителя у закладі загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання, види планування навчальної та корекційно-розвивальної роботи, аналіз освітнього середовища, особливості взаємодії вчителя та асистента вчителя з командою супроводу при написанні індивідуальної програми розвитку для дитини з ООП, інформаційні матеріали взаємодії батьків дітей з особливими освітніми потребами та педагогічного колективу, аналіз індивідуальної програми розвитку, аналіз проведення 1 заняття однокласника тощо). Щоденники періодично перевіряються керівником практики та асистентом вчителя/вчителем закладу освіти.

Картка логопедичного обстеження

БЛОК I

Вивчення анамнезу і мовленнєвого розвитку в ранньому віці

1.1. Анкетні дані дитини

1.	Прізвище, ім'я дитини		
2.	Дата народження. Вік на вересень поточного року		
3.	Рідна мова. Наявність двомовності в сім'ї.		
4.	Домашня адреса, телефон.		
5.	Коли і звідки прибула. Дата вступу в логопедичну групу.		
6.	Відомості про батьків: <i>вік, освіта, спадкові захворювання, стан здоров'я.</i>	Батько	Мати
7.	Супутні захворювання дитини.		
8.	Соматичний стан дитини; група фізичного розвитку.		
9.	Анамнез розвитку дитини (обтяжений / необтяжений)		

Дата заповнення логопедичної карти _____

Логопед _____

Завідувач ДНЗ _____

1.2. Ранній психомоторний і мовленнєвий розвиток дитини

1.	Утримання голови (1,5 міс.). Повзає (5 міс.). Сидить (6 міс.). Ходить (до 1р.). Перші зуби (6-8 міс.)	
2.	Правша, лівша, амбідекстр.	
3.	Характер моторики: гіперрухливий, не координований у рухах, неспокійний, загальмований, неповороткий, несвоєчасне переключення рухів	
4.	Гуління (2-3 міс.). Лепет (4-8 міс.). Перші слова (1 р.). Перша фраза (1,5-2 р.).	
5.	Чи відзначалися грубі перекручування звукоскладової структури й аграматизми після 3 років	
6.	Використання жестів.	
7.	Чи займався з логопедом, результат.	

БЛОК III

Обстеження немовленнєвих функцій дитини

3.4. Будова й рухливість артикуляційного апарату

Параметри вивчення		Вік дитини			
		3 роки	4 роки	5 років	6 років
3.4.1. Мімічні рухи (Під рахунок: 3 рази у віці 3 і 4 років і 5 разів у віці 5 і 6 років)	Підняти брови				
	Насупити брови				
	Прищупити ока				
	Надути-утягти щоки				
	Згладженість носогубних складок				
3.4.2. Губи: товсті, тонкі, неповне змикання, щілина, шрами	Посмішка-трубочка				
	Оскал				
	Вібрація — «птру»				
	Рухи виконуються під рахунок: 3 рази у віці 3 і 4 років і 5 разів у віці 5 і 6 років.				
3.4.3. Зуби: норма, рідкі, неправильної форми, поза щелепною дугою, відсутні					
3.4.4. Язик: масивний, маленький, девіація кінчика вліво/вправо, коротка під'язикова зв'язка	Широкий утримання				
	Вузкий, утримання 5 сек.				
	Вузкий: вліво – вправо				
	Широкий: угору – вниз				
	Кінчиком обвести губи				
	«Клацання»				
		Рухи виконуються під рахунок: 3 рази у віці 3 і 4 років і 5 разів у віці 5 і 6 років			
Обсяг рухів: повний, неповний					
Точність рухів: Збережена, порушена					
Тонус: збережений, підвищений, знижений					
Темп рухів: нормальний, повільний, швидкий					
Переключення рухів: нормальне, уповільнене, персеверації, заміни рухів					
Тремор: збільшення гіперкінезу при повторних рухах і утриманні пози, синкінезії, салівація					

3.4.5. Прикус: прогнатія, прогенія, відкритий передній, боковий, перехресний				
3.4.6. Тверде піднебіння: високе вузьке, плоске, незрошення, субмукозна щілина				
3.4.7. М'яке піднебіння: укорочене, роздвоєне, відсутнє, девіація вліво/вправо, порушення функції змикання				

3.5. Просодична складова мовлення

Параметри вивчення	Вік дитини			
	3 роки	4 роки	5 років	6 років
3.5.1. Дихання: змішане, ключичне, діафрагмальне, грудне, уривчасте, експіративне, распіративне				
3.5.2. Мовленнєвий видих: достатній, укорочений, мовлення на вдиху				
3.5.3. Голос: норма, високий, низький, гучний, тихий, затухаючий, монотонний, сиплий, з носовим відтінком, дисфонія, викрикування слів				
3.4.4. Голосові зв'язки: активні, пасивні				
3.4.5. Тембр: нормальний, м'який, різкий				
3.5.6. Темп, ритм мовлення: норма, уповільнений, прискорений, дизритмія, спотикання				
3.5.7. Артикуляція і дикція: нормальна, мовлення крізь зуби, змазана, в'яла, нечітка				
3.5.8. Супроводжуючі рухи: відсутні, у м'язах обличчя, шиї, руки; тіки, гримаси				
3.5.9. Моленеві затинання, заїкування: присутні, відсутні, тимчасові				

Блок IV

Обстеження мовленнєвих функцій дитини

4.1. Стан звукової сторони мовлення

4.1.1. Вимова звуків	Вік дитини											
	3 роки			4 роки			5 років			6 років		
на початку, всередині, у кінці слова: відображена, самостійна, ізольована	В	С	І	В	С	І	В	С	І	В	С	І
Б-П-М												
В-Ф												
Й												
Т-Д-Н												
ТЬ-ДЬ-НЬ												
К-Г-Х												
І (Є-Ї-Ю-Я)												
С												

СЬ													
З													
ЗЬ													
Звукосполучення ДЗ													
Ц													
ЦЬ													
Ш													
Ж													
Звукосполучення ДЖ													
Ч													
Звукосполучення Щ													
Л													
ЛЬ													
Р													
РЬ													

Конспект корекційно-розвивального заняття з дитиною молодшого шкільного віку з ООП (вказати нозологію)

Тема:

Мета: - навчальна
-розвивальна
-корекційна
-виховна

Обладнання:

Хід заняття

I. Вступна частина

II. Основна частина

III. Заключна частина

Зразок аналізу заняття

	Аналіз
Підготовка вихователя до заняття (обладнання)	
Тема заняття	
Мета заняття	
Основні форми роботи	
Основні методи та прийоми роботи	
Відповідність змісту заняття програмі для дітей із (вказати нозологію)	
Як здійснювався диференційований підхід у навчанні дітей?	
Як здійснювалась корекція мовлення дітей під час заняття?	
Підбиття підсумку заняття	
Чи була досягнута мета заняття?	
Труднощі, що виникали під час проведення заняття	
Ваші враження про заняття.	
Як би у Вас була можливість, щоб Ви змінили у структурі заняття?	

ЗВІТ
про проходження навчальної практики

П.І.Б. студента _____

Курс, група _____

Спеціальність/освітній рівень _____

Заклад освіти _____

Період проходження практики _____

Керівник від кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти _____

Керівник від бази практики _____

_____
/дата/

_____
/підпис студента/

Примітка. У звіті у вільній формі студент висвітлює основний зміст і характеристику проведеної роботи. Аналізує власні досягнення та труднощі, які виникали під час виконання практичних завдань. Описує умови проходження практики і методичне забезпечення медичної установи. Загальні висновки та пропозиції щодо організації та проведення практики.

ХАРАКТЕРИСТИКА
 про проходження навчальної практики
 П.І.Б. студента
 ___ курсу, _____ групи
 спеціальності 016 Спеціальна освіта
 освітньої програми 016.00.01 Логопедія
 Інституту людини
 Київського університету імені Бориса Грінченка

Результати проходження (*Прізвище та ініціали студента/ки*) навчальної практики (*назва установи, місто*) свідчать про те, що він/вона заслуговує оцінку – _____.

Керівник установи /посада/ _____ **МП** _____ /підпис/ _____ /ПІБ/
 Керівник бази практики /посада / _____ /підпис/ _____ /ПІБ/

Примітка. В характеристиці вказується хто, де, коли і з якою категорією дітей проходив практику. Висвітлюється основний зміст і характеристика проведеної студентом роботи. Аналізуються досягнення студента-практиканта і труднощі під час практики. Загальні висновки та особистісні досягнення студента-практиканта. Обов'язковим є наявність підписів та мокрої печатки.